

HELYI TERMÉKEK, HELYI TERMELŐI PIACOK SZEREPE A GAZDASÁGFEJLESZTÉSSEN

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Előadó: Lantos Gergely - főosztályvezető (FM-AfVsF)

Dátum: 2017. május 9. - Orfű

FENNTARTHATÓSÁG - TUDATOS HELYI GAZDASÁGFEJLESZTÉS

A fenntarthatóság 3 alappillére:

- társadalom (fejlődés)
- gazdaság (növekedés)
- környezet (védelem)

Fenntartható vidék koncepciója: a vidéki lét legnagyobb kihívásaira (öregedő népesség, elvándorlás a nagyvárosokba stb.) nyújt megoldásokat

A tudatos helyi gazdaságfejlesztés lépései:

- a helyi adottságok azonosítása,
- a helyi erőforrások tervszerű, mértékletes használata,
- a helyi lakosság bevonása a helyi ügyekbe

HELYI TERMÉKEK - DEFINÍCIÓ

Helyi terméknek nevezzük:

- a helyben megtermelt vagy összegyűjtött alapanyagokból,
- helyben kialakult eljárások (receptek) alkalmazásával,
- helyi munkaerő igénybevételével,
- többnyire kisüzemi keretek között előállított,
- esetleg csomagolásukban is helyi anyagokat, helyi kulturális elemeket felhasználó, ily módon a hely sajátosságait megjelenítő terméket.

HELYI TERMÉKEK - ELŐNYÖK

- A termék előállítás, árusítása a térségben történik → erősödik a helyi gazdaság
- Friss, kiváló minőségű, szezonális helyi termék
- Az áru nyomon követhetősége, a tájékoztatás a termelés körülményeiről biztosított
- Csökken a szállítási, tárolási, hűtési költség → csökken a környezetterhelés
- Nő az élelmiszer- és ellátásbiztonság
- Erősödnek a termelő-vevő, város-vidék kapcsolatok
- Fontos: a pénz a lehető legtovább a helyi közösségen belül forogjon, de szoros ellátási kapcsolat legyen a közeli város lakosságával

HELYI TERMÉKEK - ELŐNYÖK II.

- A „kiskerti”, háztáji termesztés támogatása
- Nagyobb élők munkával, odafigyeléssel előállított, egyedi termék
- A helyi termelői piac közösségi élmény színtere is, erősödhet a közösségi összetartozás, az egymás iránti bizalom
- Programokkal kiegészítve növelhető a turisztikai vonzerő, továbbörökíthetőek a népi hagyományok
- Őshonos fajták fennmaradása és a hagyományos, házi elkészítési módok támogatása a termékek vásárlása által

HELYI TERMÉKEK - ÉRTÉKESÍTÉS

Az értékesítés közvetlen lehetőségei:

- közvetlenül a gazdaságból
 - „szedd magad” akció
 - árusítás a gazda portáján
- falusi vendégasztal
- helyi termelői piac
- mozgóbolt
- dobozrendszer
- házhozszállítás
- fesztiválok, vásárok

Az értékesítés közvetett lehetőségei:

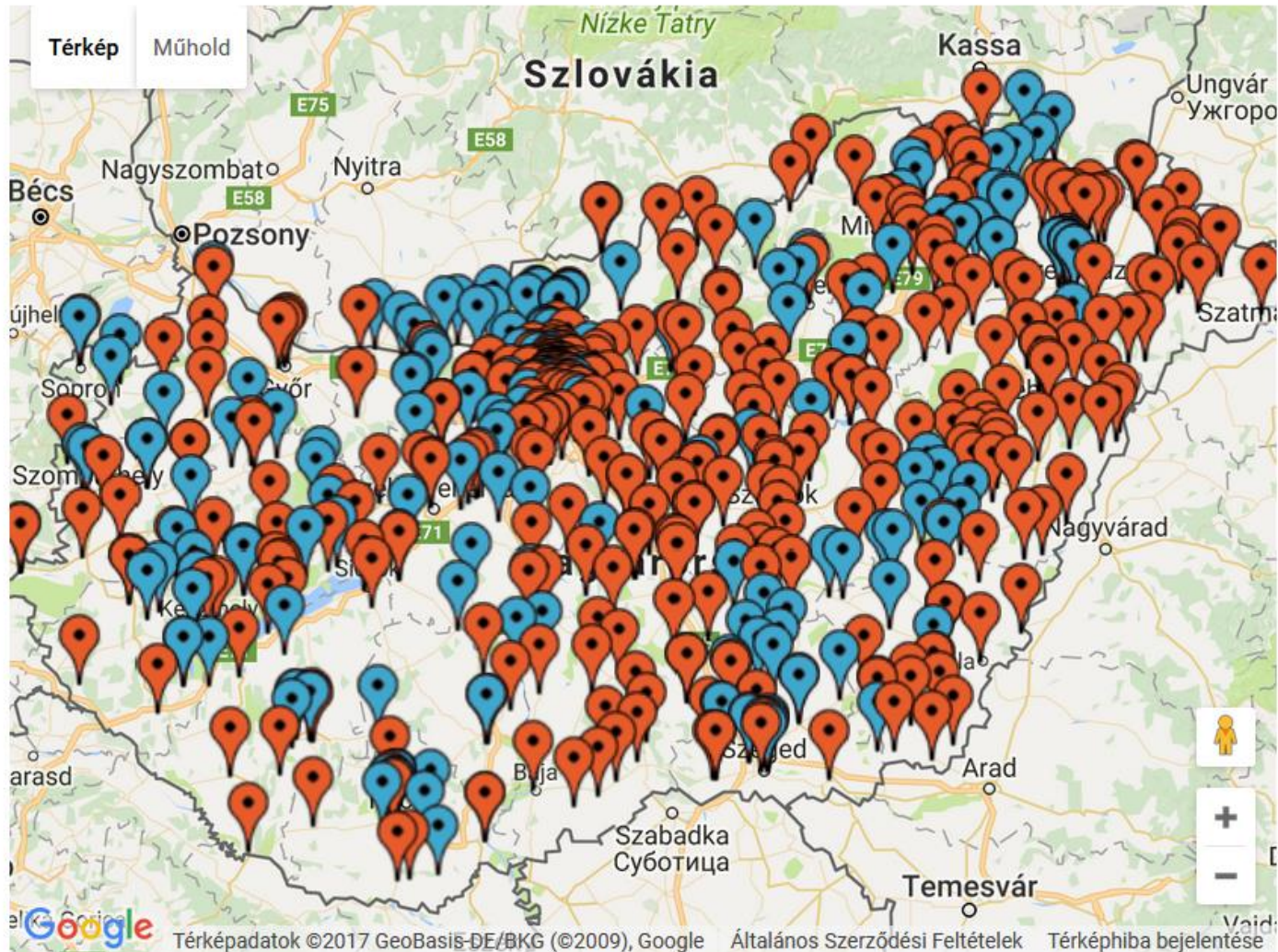
- megjelenés a helyi
 - közétkeztetésben
 - vendéglátó egységekben
 - kiskereskedelmi egységekben
- internetes értékesítés (webáruház)
csomagküldés

PIACKERESŐ A HELYBŐL JOBB OLDALON

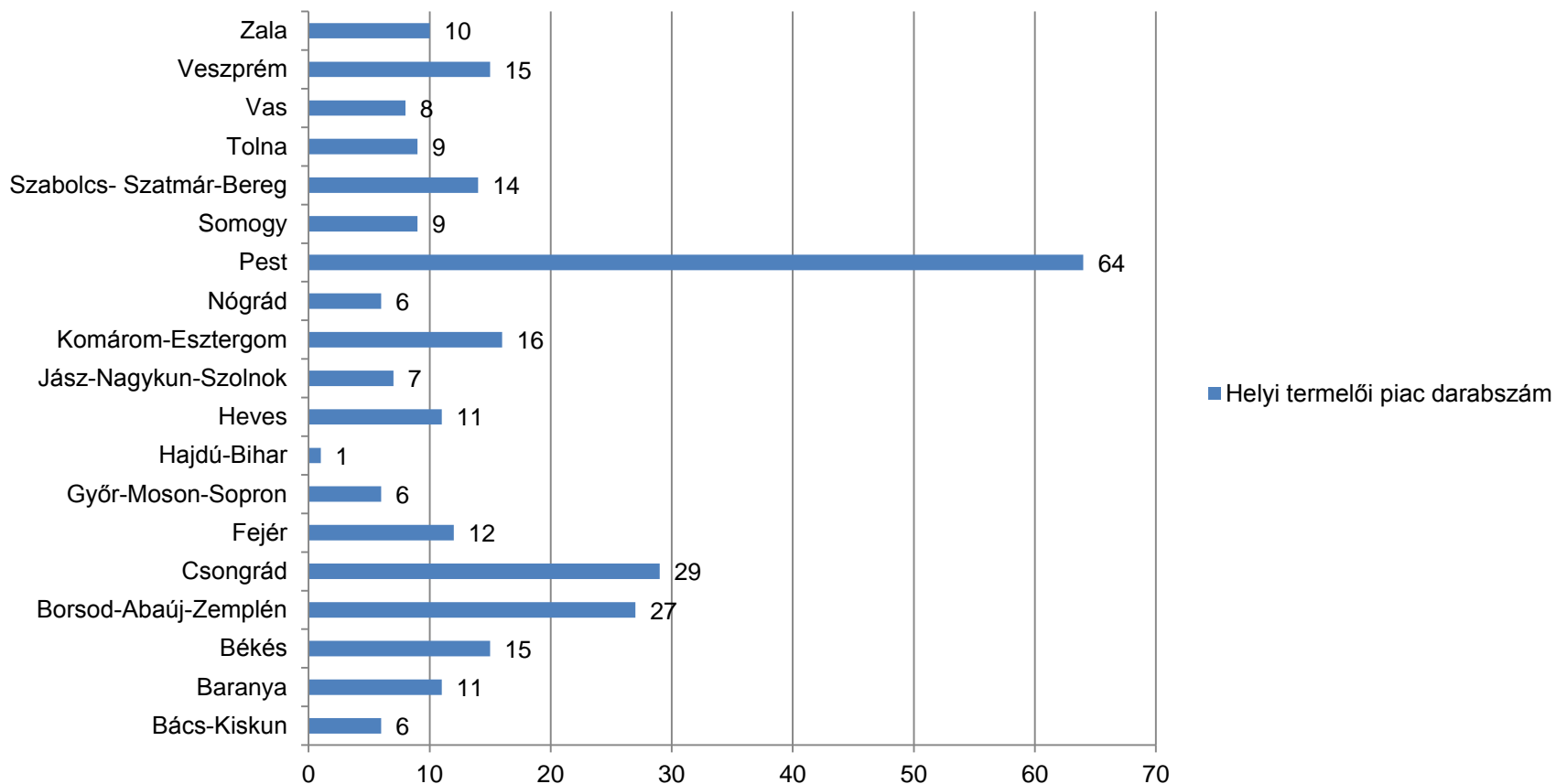
WWW.HELYBOLJOBB.HU

Szűrés

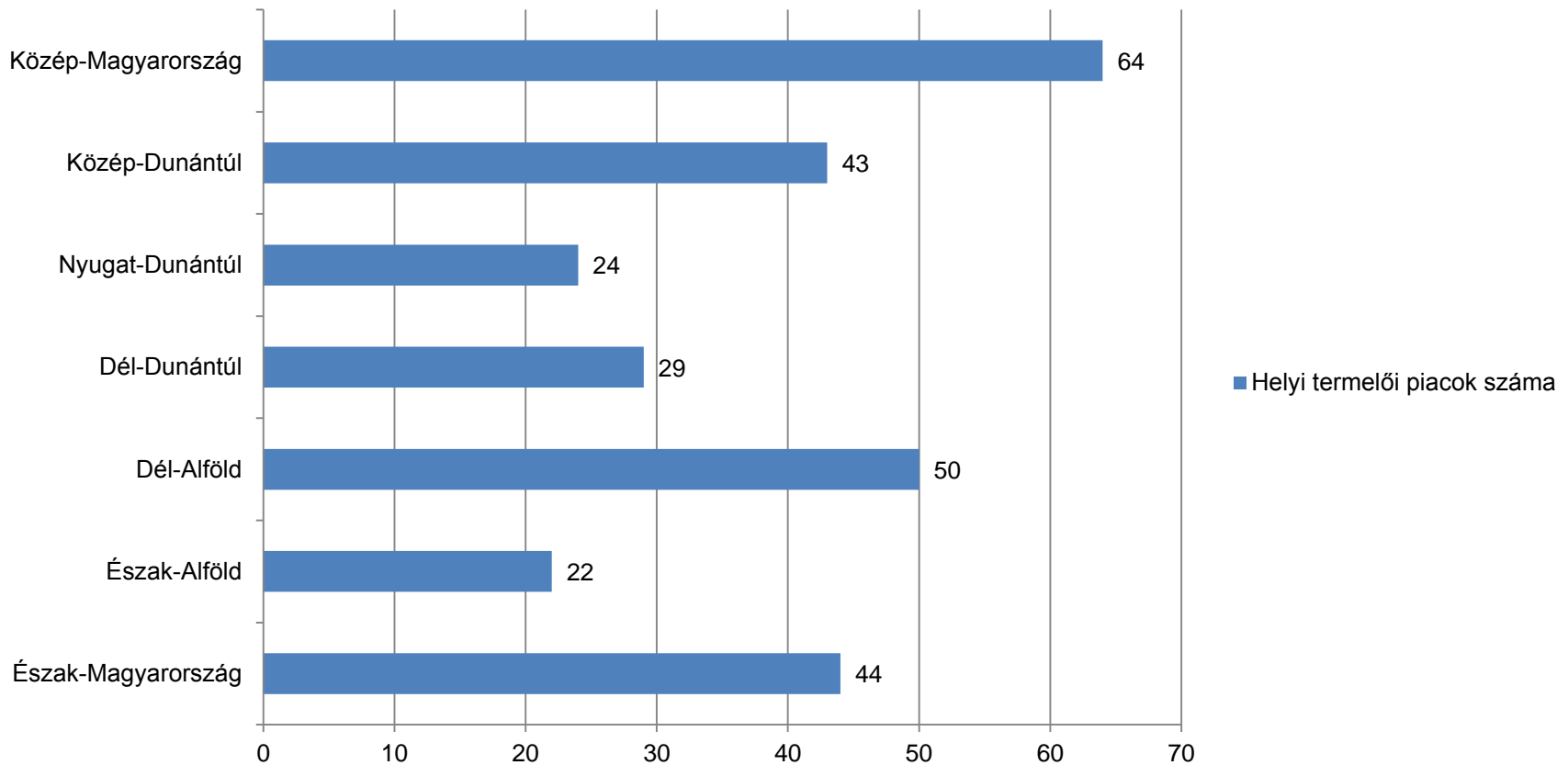
HELYI TERMELŐI PIACOK SZÁMA MEGYÉNKÉNT

Helyi termelői piacok száma megyénként

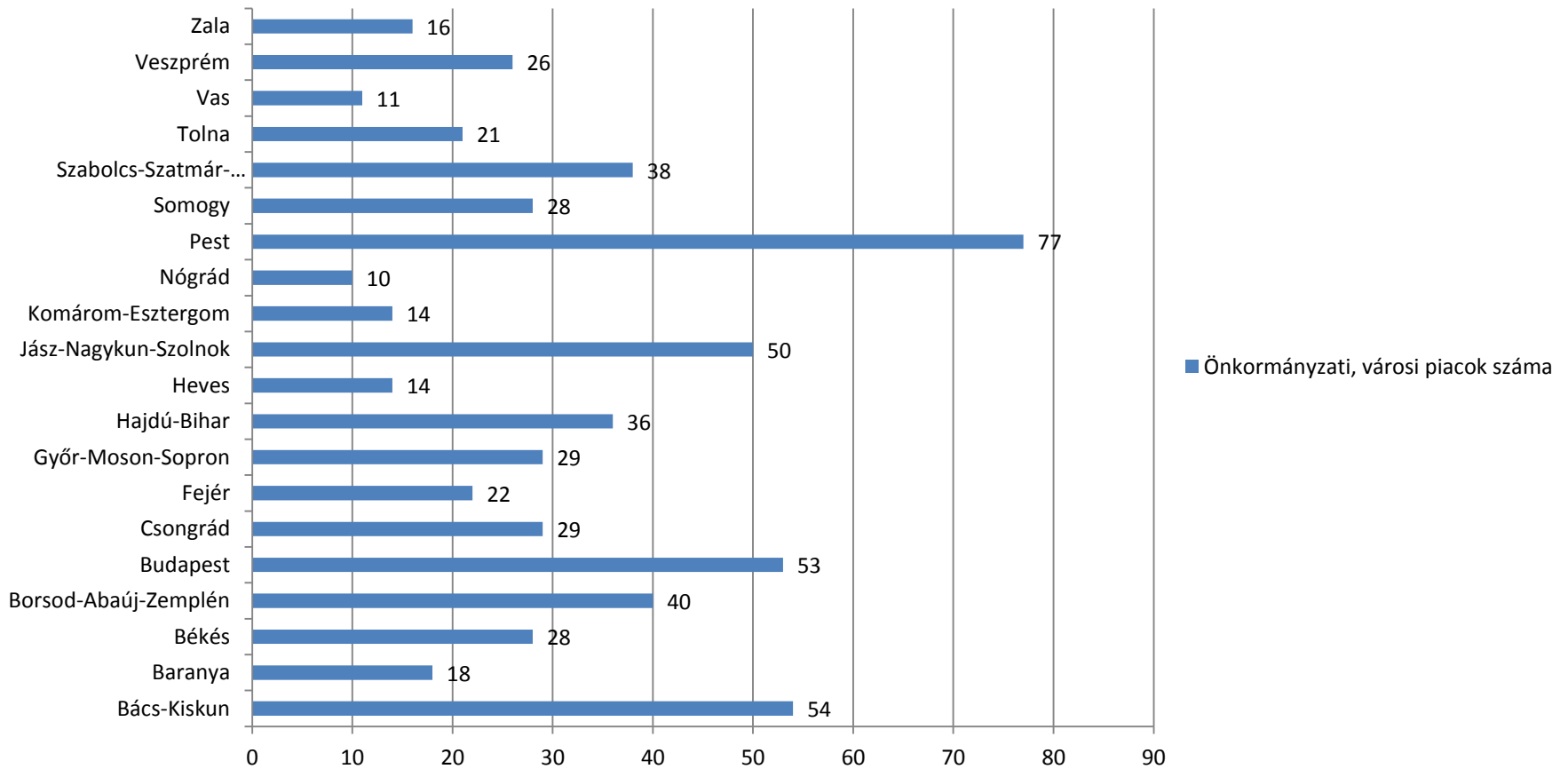
HELYI TERMELŐI PIACOK SZÁMA RÉGIÓNKÉNT

Helyi termelői piacok száma régiónként

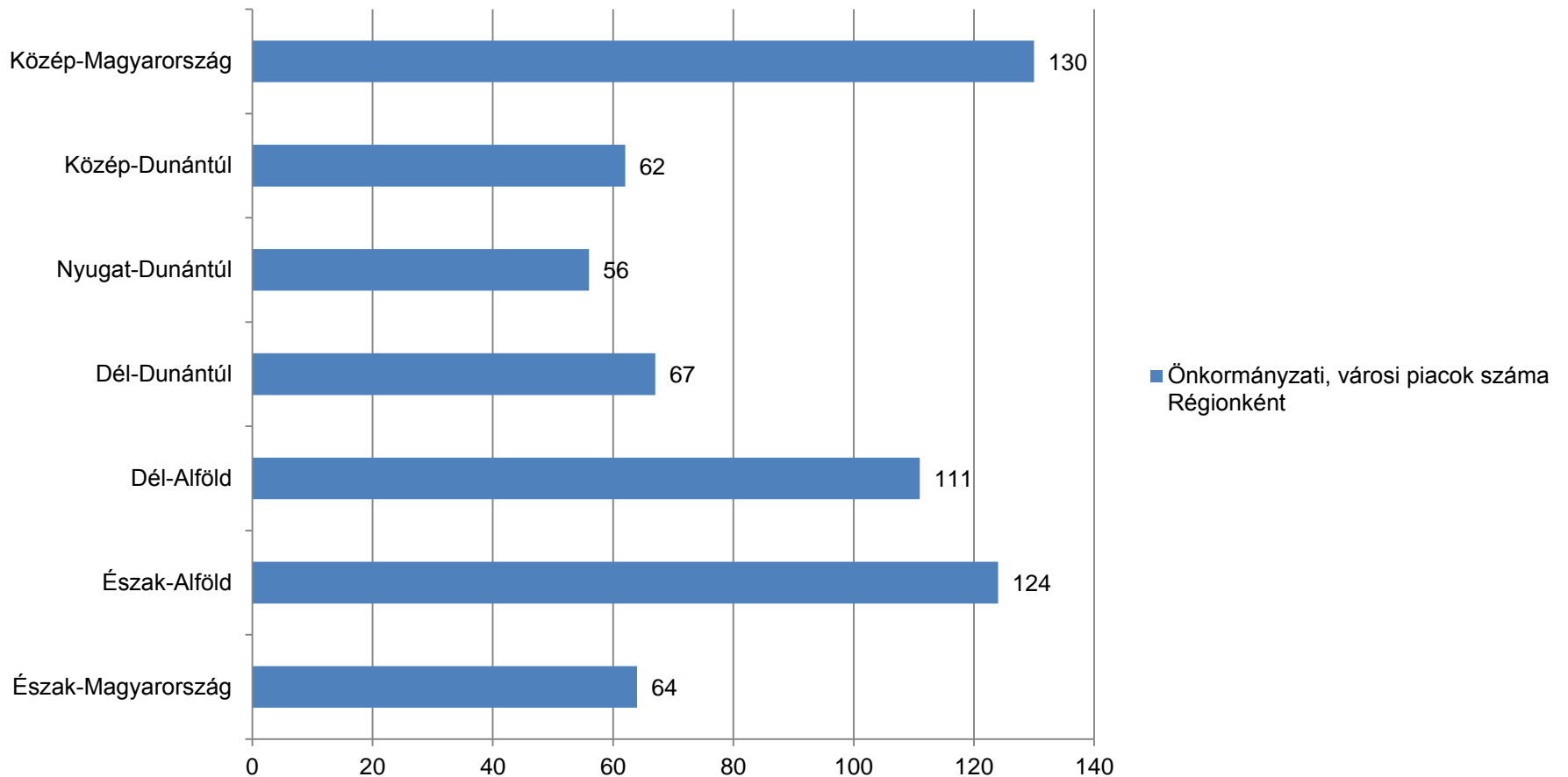
ÖNKORMÁNYZATI ÉS VÁROSI PIACOK MEGYÉNKÉNTI MEGOSZLÁSA

Önkormányzati, városi piacok száma megyénként

ÖNKORMÁNYZATI ÉS VÁROSI PIACOK RÉGIÓNKÉNTI MEGOSZLÁSA

Önkormányzati, városi piacok száma régióként

ZÁRTKERTI REVITALIZÁCIÓS PROGRAM – MINT HELYI GAZDASÁG ÖSZTÖNZŐ

Elsődleges célok:

- **tájfenntartás,**
- **génmegőrzés,**
- **hagyományok** fenntartása,
- **közösségi gazdálkodás** újraindítása,
- **hátrányos helyzetű** térségek felzárkóztatása
- helyi lakosság **önellátási, öngondoskodási,** élelmiszer-előállítási feltételeinek javítása
- települések **közösségi, kulturális életének** fellendítése
- kiemelt hangsúlyt kap a támogatásban részesülők **felkészítése,** képzése szakmai nyomon követése és segítése, **mentorálása**
- fontos a **hagyományos, tájhoz illeszkedő** növényfajták használata

HAZAI JÓ GYAKORLATOK I.

ZÁRTKERTI REVITALIZÁCIÓS PROGRAM (TELEPÜLÉSKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS, KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS, KÖZÖSSÉGI MŰVELÉS)

- ***Zala megyében* három kistelepülés összefogásával – példaértékű együttműködéssel, a rendelkezésre álló eszközpark közös használatával** valósítottak meg mintaprogramokat, melyek során **tájfajta szőlő és gyümölcsfák telepítése** történt meg, a régi elhagyott területek megvásárlását követően.
- A ***Jászságban*** az elhanyagolt zártkerti területen **fóliasátras zöldségtermesztést** indítottak el **közösségi műveléssel**, a helyi hátrányos helyzetű főként roma **családok bevonásával** és megsegítésére.

HAZAI JÓ GYAKORLATOK II. ZÁRTKERTI REVITALIZÁCIÓS PROGRAM

(TERMÉKFELDOLGOZÁS, KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS , KÖZÖSSÉGI MŰVELÉS)

- **Békésben** biogazdálkodást indítottak el, valamint a közösségi művelést kiegészítették termék-feldolgozási programokkal is szakmai egyesület bevonásával. A már működő és nagy gyakorlattal rendelkező **Szociális Szövetkezet dolgozza fel a termékeket**, biztosítva ezzel a program fenntarthatóságát.
- A fejlesztések nem csak a gyümölcs és szőlőoltványok telepítését és felhasználását célozzák, hanem a fizikai megvalósuláson felül **sok településen kapcsolódik** hozzá a projekt során nagy tapasztalattal rendelkező egyesület bevonásával **szakmai rendezvény, előadás** pl. **Borsodban**, vagy közös rendezvényként a zártkerti megújított ültetvényhez kapcsolódó **oltónap, falunap** megrendezése is pl. **Vas megyében**.

Hernádszentandrás

- LHH-kistérség
- jól átgondolt stratégia + szorgalmas munka
- biogazdálkodásra épülő oktatási és foglalkoztatási program
- a falu központjában kihasználatlan, önkormányzati tulajdonban lévő területek termelésbe vonása
- 25 fős induló létszám
- hétfőként oktatás, folyamatos mentorálás
- művelési kötelezettség a közösségi kertben és a „háztájiban”
- 2,5 ha terület, 9 fóliasátor
- mintagazdaság, BioKonyha, feldolgozó üzem, webshop
- szakmai támogatás, auditálás (Szent István Egyetem, Biokontroll Hungária NKft.)

A TANYAFEJLESZTÉSI PROGRAM SZEREPE A HELYI GAZDASÁGFEJLESZTÉSBEN

A Program egykor hazai forrásból pályázható céljai, amelyek elősegítették a helyi gazdaságfejlesztést:

❖ **Települési, és térségi fejlesztések támogatásán belül:**

❖ **Tanyai termékek piacra jutásának elősegítése**

Piac létesítése, felújítása; bolt létesítése, felújítása; feldolgozó kapacitások létesítése, felújítása; védjegy rendszer kialakítása, fejlesztése; tanyai termékek feltárása; vertikális integráció létrehozása, fejlesztése.

❖ **A tanyai termékek piacra jutásának elősegítése fővárosi piacokon és megyei jogú városok piacain**

→ **2011-2013 között** tanyai termékek piacra jutásának támogatásával **90 projekt** valósult meg **3 024 062 672 Ft** támogatással

→ **2014-től EU-s források keretében** nyílik lehetőség hasonló célokra pályázni

A VP TANYAFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS TÁMOGATÁSI LEHETŐSÉGEI :

- Amit kifejezetten csak tanyákon élők pályázhatnak:
A VP 7.2.1-es - Kisméretű Infrastruktúra Fejlesztés műveleten belül a háztartási léptékű villamos energia, vízellátás, szennyvízkezelés fejlesztés.
- Támogatások, amelyek elősegíthetik a tanyai életet, de vidéki településekről is pályázhatnak rá:
- **VP 7.2.1-7.4.1** műveletekhez kapcsolódóan: Helyi termékértékesítést szolgáló piacok infrastrukturális fejlesztése, közétkeztetés fejlesztése
- **VP 7.2.1-7.4.1** műveletekhez kapcsolódóan: Külterületi helyi közutak fejlesztése, önkormányzati utak kezeléséhez, állapotjavításához, karbantartásához szükséges erő- és munkagépek beszerzése (ez egyelőre fel van függesztve, mert elfogyott a pénz)
- **VP 6.3.1** Mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése (tanyagazdaságok esetében különösen releváns lehet)

A TANYAFEJLESZTÉSI PROGRAM KERETÉBEN 2017-BEN IS PÁLYÁZHATÓ CÉLOK, AMELYEK ELŐSEGÍTIK A HELYI GAZDASÁGFEJLESZTÉST:

❖ Települési, és térségi fejlesztések támogatásán belül:

Tanyasi gazdálkodók részére tudásátadás biztosítása, kiadvány szerkesztése; nyitott tanyagazdaságok hálózatának kialakítása, fejlesztése; tanyasi idegenforgalmat támogató szolgáltatások fejlesztése; vízminőség vizsgálatok elvégzése.

❖ Tanyagazdaságok indításának és fejlesztésének támogatásán belül:

Gazdálkodási célú épületek felújítása, építése; gazdálkodási gépek, kisgépek, eszközök fejlesztése, beszerzése; karám, kerítés létesítése, felújítása; szaporító anyag beszerzése; állatállomány bővítése; feldolgozó kapacitások létesítése, felújítása.

A TOP HELYI GAZDASÁGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS TÁMOGATÁSI LEHETŐSÉGEI

- A **TOP 1.1.3-16** pályázat 8,1 milliárd forint értékben támogatja a **10.000 fő feletti önkormányzatok és az önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások** kisléptékű termék-előállításához, rövid ellátási láncokhoz kötődő logisztikai fejlesztéseit. A pályázat keretében támogatható a helyi termelők, helyi termékek piacra jutásának; az önkormányzati, saját közétkeztetési célokat szolgáló fejlesztések; és a helyi termékek piacra jutását segítő agrár-logisztikai fejlesztések támogatása.
- TOP keretében 2016-ban meghirdetett **CLLD** (Community-Led Local Development - közösségvezérelt helyi fejlesztés) eszköz által biztosított 46 milliárd forint fejlesztési forrás.

Ez az összeg a városi jogállású települések területén kulturális és közösségépítő fejlesztések támogatására, ezen belül a települési önkormányzat és intézményei, többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság, költségvetési szervek és intézményeik, civil szervezetek, egyházi jogi személyek, gazdálkodó szervezetek, valamint egyéni vállalkozók együttműködésében készített helyi közösségi fejlesztési stratégia és általuk történő megvalósítását támogatja.

SZAKMAI TÁMOGATÁS – A FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTERIUM RÉSZÉRŐL

- stratégiai együttműködések kialakítása különféle kiváló szakmai teljesítményt nyújtó ágazati szereplőkkel
- szakmai útmutatók, kiadványok szerkesztése, információs oldalak üzemeltetése (www.helyboljobb.hu)
- „Helyi termék éve 2015” – szakmai fórumsorozat helyi gazdák részére

Magyar termékeket közvetlenül népszerűsítő programok:

- az elmúlt években nagy erővel zajlottak többek között a hazai dinnye, paprika, sertéshús, vagy hal fogyasztását segítő kampányok, pl. Halra magyar
- kialakításra kerültek az előállítás helyéhez, illetve minőségi kategóriához kötött védjegy-programok is
 - HÍR- védjegy,
 - Kiváló Magyar Élelmiszer védjegy,
 - Nemzeti Parki Termék védjegy

A regisztrált kistermelők száma folyamatosan nő
A helyi termelői piacok száma is fokozatosan növekszik

A HELYI TERMÉK ELŐÁLLÍTÁSÁVAL ÉS ÉRTÉKESÍTÉSÉVEL KAPCSOLATOS JOGSZABÁLYOK ELÉRHETŐSÉGE

- Ezen a linken <http://www.helyboljobb.hu/tudastar/jogszabalyok/> érhetők el a helyi termék előállításával és értékesítésével kapcsolatos jogszabályok,
- továbbá [a teljes élelmiszer jogszabály gyűjtemény: Élelmiszer-jogszabályok jegyzéke](#).
- Az élelmiszer-jogszabályok jegyzéke tartalmazza a **NÉBIH Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatósága élelmiszerekkel összefüggő feladat- és hatáskörét érintő alapvető és legfontosabb előírásokat**. A listában szerepelnek a közvetlen hatállyal bíró közösségi rendeletek, a kötelezően alkalmazandó magyar törvények, magyar rendeletek, illetve az ezekben kiadásra került Magyar Élelmiszerkönyvek.
- **Figyelem: mindig a sorrendben az utolsó, legfrissebbet kell megnyitni a jegyzékek közül!**

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE